

3. Центр медичної статистики України – Статистичні данні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medstat.gov.ua/ukr/statdan.html>
4. UK drops in European child mortality rankings / Office of National Statistic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/childhealth/articles/ukdropsineuropeanchildmortalityrankings/2017-10-13>
5. Кноета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knoeta.ru/>
6. Материнська смертність та місце емболій в її структурі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://z-l.com.ua/ua/article/277>
7. Палій О.М., Рингач Н.О. / Резерви зниження смертності немовлят в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/8.pdf>
8. Український медичний часопис – Шляхи зниження дитячої смертності в Україні данні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.umj.com.ua/article/118096/shlyahi-znizhennya-dityachoyi-smertnosti-v-ukrayini>
9. Карпікова Є. Особливості динаміки смертності немовлят в Україні в загальноєвропейському контексті / Є. Карпікова, І. Попрозман // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Регіон-2020: суспільно-географічні аспекти». м. Харків, 2-3 квітня 2020 року; с. 78-81.

УДК 911.3 : 33 (477.52)

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ОЦІНКА ЗАГАЛЬНОЇ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА ПОШИРЕНOSTІ ХВОРОБ ШКІРИ ТА ПІДШКІРНОЇ КЛІТКОВИНИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

О.Г. Корнус¹, А.О. Головань¹, А.О. Корнус¹, В.Д. Шищук²
olesyakornus@gmail.com

¹Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна

²Сумський державний університет, Україна

Хвороби шкіри та підшкірної клітковини негативно впливають на якість життя населення та важко діагностуються і лікуються. В Україні на дерматози хворіють 3437,5 на 100 тис. осіб. Зокрема, на такі патології як контактний дерматит та екзема припадає 11,8 % від всіх захворювань шкіри [5].

В основі патогенезу даної групи нозологій лежать як екзогенні, так і ендогенні фактори. До екзогенних факторів належать фізичні травми, вплив навколишнього середовища, інфекції, укуси комах, хімічні речовини, соціальний фактор – злидні, неякісне харчування. Невідповідні умови життя, війна можуть бути причиною деяких хронічних захворювань (проказа, туберкульоз шкіри). До ендогенних факторів відносять спадковість, ослаблену імунну систему, надмірне вживання ліків, алергії, аутоімунні процеси, запалення, патології ендокринної та нервової систем, хронічні і гострі хвороби, гіповітаміноз, порушення обмінних процесів тощо [6].

Загалом у структурі захворювань жителів Сумської області хвороби шкіри та підшкірної клітковини за поширеністю серед населення знаходяться на 10 місці, а за первинною захворюваністю – 4 місце. Протягом 2009-2019 років поширеність даної групи патологій серед мешканців області скоротилася на 6,07 % і у 2019 р. становила 3 298,48 випадків на 100 тис. осіб. Серед адміністративних одиниць² найбільше скорочення загальної захворюваності населення на дану групу нозоформ спостерігалось у м. Суми (на 25,81 %), Сумському (на 37,26 %), Ямпільському (на 25,55 %) та Глухівському (на 14,43 %), у той час як серед жителів Лебединського (на 51,12 %), Середино-Будського (на 68,74 %) та Путивльського (на 90,67 %) фіксується її суттєве зростання. У 2019 р. у 5 адміністративно-територіальних одиницях поширеність хвороб шкіри та підшкірної клітковини перевищувала загальнообласний показник – м. Суми (4 429,91), Лебединському (4 212,8), Охтирському (3 734,79), Конотопському (3 657,73) та Кролевецькому (3 628,69 випадків на 100 тис. осіб) районах. Найменше поширена дана група патологій у Ямпільському (1 920,41), Сумському (1 479,21) та Великописарівському (1 350,68 на 100 тис. осіб) районах.

Також за досліджуваний період скоротилася й первинна захворюваність – на 4,68 % . Особливо суттєві скорочення зареєстровані у Липоводолинському (на 27,41 %), Сумському (на 27,2 %), Глухівському (на 22,14 %) та Тростянецькому (на 21,54 %) районах, у той час як лідерами за зростанням кількості вперше встановлених діагнозів є Лебединський (зросла на 57,11 %), Середино-Будський (на 65,2 %) та Путивльський (на 69,69 %) райони. У 2019 р. найбільше нових випадків захворювань шкіри та підшкірної клітковини виявлено серед мешканців м. Суми (3 686,45), Охтирського (3 352,93), Кролевецького (2 871,59), Конотопського (2 853,07) та Лебединського (2 608,25 випадків на 100 тис. осіб) районів. Найменше діагностовано даних захворювань у населення Ямпільського (1 443,56), Сумського (1 335,81) та Великописарівського (889,47 на 100 тис. осіб) районів.

Дослідження захворюваності населення передбачає аналіз рівня накопичення хвороб серед жителів певної територіальної одиниці. Цей показник демонструє рівень профілактичної роботи та дає можливість встановити якість первинної діагностики захворювань та доступність медичних послуг. Індекс накопичення хвороб розраховується як відношення загальної захворюваності (P_r) до первинної (I_n): $I_{sd} = \frac{P_r}{I_n}$. Вищі значення цього індексу у тому чи іншому регіоні або районі свідчать про переважання хронічних форм захворювань над гострими, а також про дещо кращий рівень медичної допомоги населенню і сприятливіший вплив інших соціальних чинників на перебіг захворювань [4].

За розрахунками було встановлено, що у Сумській області у 2019 р. найвищий індекс накопичення даної групи патологій спостерігався у

² Тут і далі назви та межі адміністративних одиниць взято згідно адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постанови Верховної Ради України № 807-IX від 17 липня 2020 року «Про утворення та ліквідацію районів».

Липоводолинському (1,77), Тростянецькому (1,72), Буринському (1,69) та Лебединському (1,62) районах, що свідчить про переважання хронічних форм хвороб шкіри та підшкірної клітковини серед мешканців районів.

Висновки. За досліджуваний період з 2009 по 2019 роки в Сумській області первинна захворюваність і поширеність хвороб шкіри та підшкірної клітковини серед населення скоротилася на 4,68 % й 6,07 % відповідно. Однак, у 5 районах серед населення реєструється високі показники поширеності даної групи патологій – м. Суми, Лебединський, Охтирський, Конотопський та Кролевецький, що збільшує частку людей з хронічними патологіями шкіри та підшкірної клітковини. Вивчення причин зростання рівня захворюваності та активне лікування даної патології знизить рівень поширення цих хвороб серед населення та покращить їх якість життя.

Список використаних джерел:

1. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2018 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2019. – 345 с.
2. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2016 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2017. – 256 с.
3. Дудіна О.О. Волошина У.В, Габорець Ю.Ю. До стану здоров'я дитячого населення // Здоров'я нації. – 2015. – № 3(5). – С.10-11.
4. Калюжна Л.Д. Стан дерматовенерологічної служби напередодні VII З'їзду дерматовенерологів України // Український медичний часопис. URL: https://www.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/archive/12/pdf/1262_ukr.pdf?upload= (дата звертання: 11.09.2021).
5. Корнус О.Г., Корнус А.О., Шишук В.Д. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області: монографія. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка. – 2015. – 172 с.

УДК 911.3

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ: ВИВЧЕННЯ У ШКІЛЬНІЙ СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ

О.І. Мамчур, О.М. Назарчук

olga.mamchur@lnu.edu.ua, oleksandra.nazarchuk@lnu.edu.ua

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Одним із найбільш актуальних суспільних процесів є глобалізація, який визначає тенденцію розвитку сучасного світового господарства, проникає в усі галузі життя суспільства, від підприємства, зокрема, транснаціональної компанії (ТНК), до людини, від якої залежать політичні та економічні процеси